

Anmeldelse

Velskrevet, rystende – og lidt for sortsynet

»Fra mirakel til mareridt« er en velskrevet og rystende statusrapport om menneskets overlagte og ødelæggende omgang med naturen med talrige referencer til evidens, der underbygger forfatterens pointer.

Ulrich Stab Jensen, cheflæge, ph.d., MPG, forperson for Dansk Selskab for Klinisk Mikrobiologi. Interessekonflikter: ingen
15. jun. 2026

0

3 min.

Fakta og vurdering

Hvad sker der, når medicinhistoriens og landbrugets største succeser forvandler sig til tikkende bomber under vores globale sundhed? Det spørgsmål kaster journalist *Kjeld Hansen* og professor *Hans Jørn Kolmos* sig over i denne oplysende, medrivende og dybt nødvendige debatbog. Det er ikke behagelig læsning, men det er uhyggeligt aktuelt.

Forfatterparret formår med stor præcision at binde to gigantiske kriser sammen: det massive overforbrug af antibiotika i den industrielle husdyrproduktion og det konventionelle landbrugs dybe afhængighed af kemiske pesticider. Bogen dokumenterer, hvordan de midler, der i 75 år har reddet millioner af menneskeliv, nu er ved at glide os af hænde på grund af stærke økonomiske interesser og myndighedssvigt.

Bogen indledes med en pinpointende fortælling om en piges leukæmisygdom og død, som er det første tilfælde i Frankrig, hvor den statsstøttede fond for ofre for pesticider (Le fonds d'indemnisation des victimes de pesticides) har tildelt

erstatning til barnets forældre. Pigen blev udsat for pesticiderne i den prænatale periode, mens hendes mor arbejdede i blomsterbranchen.

Bogen er opbygget som en skarp vekselvirkning mellem virkelige menneskelige cases, der gør de abstrakte trusler fra resistente bakterier og kroniske sygdomme mærkbare, inddragelse af videnskabelige artikler og rapporter, som via Kolmos' faglige tyngde sikrer, at bogens argumenter ikke bliver til følelsesladet aktivisme, men hviler på solid forskning, og magtkritik, hvor *Kjeld Hansen* med journalistisk præcision spidder de systemer og økonomiske interesser, der opretholder status quo på trods af advarselslamperne.

Hvad der synes at være bogens absolut stærkeste greb, som bringer en dimension mere til debatten, er tydeliggørelsen af begrebet »den indre biodiversitetskrise«. Hvor de fleste kender til truslen mod bier, fugle og grundvandet, zoomer *Hansen & Kolmos* ind på vores indre biologiske økosystem. De viser, hvordan den konstante kemiske påvirkning udpiner menneskers og dyrs vitale mikrobiota – de bakterier i vores krop, der er essentielle for at holde os sunde og sågar i live.

»Fra mirakel til mareridt« er svær at lægge fra sig. Den er velskrevet og på trods af et kompliceret fagområde med mange tungebrækkende stofnavne yderst læseværdig, men hvis man skal kritisere bogen for noget, er det dens sortsyn. Vægten ligger tungt på »mareridt«. Læseren efterlades i perioder med en følelse af afmagt over for det systemsvigt, der beskrives. Bogen peger på, at passivitet ikke længere er en mulighed, men de politiske og konkrete løsningsmodeller kunne godt have fyldt mere i det samlede regnskab.

Bogen er en af de vigtigste danske debatbøger i nyere tid. Den formår at gøre kompleks mikrobiologi og landbrugspolitik tilgængelig for helt almindelige læsere. Den er et kompromisløst kampskrift, der bør læses af alle, som bekymrer sig om fremtidens sundhed, natur og rent drikkevand. Derfor er bogen relevant for alle læger.